

Pokojni se je rodil 26. marca 1876 pri Sv. Urbanu pod Ptujem. Gimnazijo je končal v Ptuju, bogoslovje v Celovcu. Kaplan je bil pri Sv. Juriju na Vinogradih, severno od Celovca. Od tam je bil poslan za pomočnika bolnemu župniku v Škocjan ob Klopinskiem jezeru, kjer je postal po letih župnik in je vztrajal na tem mestu z vso neustrašenostjo do svoje prezgodnje smrti.

Po nesrečnem plebiscitu je ustanovil Prosvetno društvo za koroške Slovence in je bil od leta 1921 do 1927 koroški slovenski poslanec. Nato je prevzel mesto predsednika koroške Prosvetne zveze in svetnika Kmečke zbornice.

Leta 1933 je obiskal s koroškimi pevci Ljubljano in druga važnejša mesta v Slo-

veniji, kjer je vzbudil občo pozornost kot izborni govornik ter z vso vnemo in požrtvovalnostjo delujoči voditelj koroških Slovencev.

Nezabne bodo ostale njegove zasluge za probujo koroške mladine, zlasti dijaštva in duhovniškega naraščaja. Njegovo gostoljubno župnišče je bilo vedno zbirališče dijakov ter bogoslovcev, ki so gledali v blagopokojnem vzor nesebičnega, vztrajnega ter junaškega delovanja za slovenske Korošce na vseh poljih.

Z rajnim Poljancem je legel v zemljo nedoločene Koroške dolgoletni borec za pravice teptanega slovenskega naroda, kateri bo ohranil svojemu velikemu sinu trajen in hvaležen spomin.

Novice

Osebnosti

Duhovniške vesti. Imenovan je bil za kn.-šk. duhovnega svetovalca g. Rudolf Vadovič, župnik v Beltincih. — Umeščen je bil g. Ivan Orel, I. kaplan v Vojniku, kot župnik v Gornji Polskavi. — Nastavljeni so bili za kaplane gg. semeniški duhovniki: Alojzij Kovačič pri Sv. Tomažu pri Ormožu, Matija Rous v Črensovcih in Martin Stefanciosa v Žalcu. Pri Sv. Mariji v Mariboru je bil nastavljen za kaplana frančiškan p. Mariofil Jelenc. — Prestavljeni so bili gg. kaplani: Ivan Koren iz Dolnje Lendave v Dobrovnik, Martin Lupše iz Jarenine v Vojniku, Franc Merkač iz Žalca v Jarenino, Ivan Sukič iz Črensovcov v D. Lendavo, Ivan Zelko iz Dobrovnika k Sv. Jakobu v Slov. goricah z delokrogom pri Sv. Martinu pri Vurbergu.

Spremembe pri kapucinih. Premeščeni so: p. Joahim Ferk iz Maribora za gvardijana v Varaždin; p. Janez Reberc za gvardijana iz Varaždina v Maribor; iz Celja v Varaždin p. Vilibald Novak, v Celje pa pride p. Engelbert Bojnec; iz Osijeka v Maribor p. Gustav Mavrič, v Celje pa iz

Maribora p. Jakob Vučina za prefekta zunanjega konvikta.

Podeljeni župniji. Župnija Sv. Marjeta ob Pesnici je bila podeljena g. Antonu Rantaša, ekspozitu-kaplanu v Veliki Polani v Prekmurju. — Št. Ilj pri Velenju je dobil g. Jurij Lebič, kn.-šk. dvorni kaplan in tajnik.

Nesreče

Nesreča pri splavljanju lesa. Nad Rušami je zadelo pri splavljanju lesa deblo 29 letnega drvarja Štefana Kepec in mu je zlomilo desno nogo. Poškodovani delavec se je zatekel v bolnišnico v Maribor.

12 letni fantek smrtna žrtev električnega toka. V Slov. Bistrici pri Laznikovih je hotel 12 letni Janez Bračič na svinjak. Z eno roko je prijel za špranjo v steni, drugo je vtaknil v podstavek za električne varovalke. Že pozabljen vod je bil priklopljen na električni tok 220 voltov. Fantek je bil bos, tla pa mokra zaradi neprestanega deževja. Na ta način je povzročil s svojim dotikom zveze z zemljo in obvisel oprt ob steno. Na-

šli so že vsega otrpjenega in niti poklicani zdravnik mu ni mogel več pomagati.

Usodepoln padec z drevesa. Pri Sv. Juriju v Slov. goricah je padel 17 letni posestnikov sin Ivan Lukežič 8 m globoko z jablane in si je pri padcu strl spodnjo čeljust in roko. V nezavestnem stanju so ga oddali v mariborsko bolnišnico.

Huda nesreča kolesarja pri trčenju z motorjem. Na ovinku skozi vas Lutverce v Apački kotlini sta se srečala in trčila Karel Fekonja, pekovski pomočnik iz Gornje Radgone, na motornem kolesu, in kolesar L. Steyer iz Orncev. Pri trčenju si je zlomil kolesar nogo, strl ključnico in še kolo se mu je zvilo. Hudo poškodovanega so prepeljali v bolnišnico v Radkersburg. Motociklistu se ni zgodilo nič kaj posebno hudega, ker je sedel na težkem motorju.

Toča povzročila precejšnjo škodo. Dne 23. in 24. avgusta je obiskalo gornjeradgonski okoliš neurje s točo, ki je vzela po vinogradih dobrih 25% letošnjega mnogo obetajočega pridelka.

Viničarija v plamenih. Posestnici Mariji Špes iz Štatenberga pri Slov. Bistrici je

Najdražja slika na svetu

Kolikar je znano, je najdražja reklamna slika na svetu oljnata slika Paderewskega (bivšega predsednika Poljske), ki jo je pred kakimi petimi leti dal naslikati bogati ameriški tovarnar klavirjev. Slikal je španjski slikar Ignacij Zuloaga in je dobil zanjo 15 tisoč dolarjev, kar je v našem denarju nad 700 tisoč dinarjev.

Carske dragulje so ukradli

Tolpa vlomilcev je vdrla ponoči v počitniško hišo sira Harolda Wernherja v bližini Londona. V hiši je bilo ob času vloma samo služabništvo. Zjutraj je eden izmed slug odkril, da je neka okenska šipa razbita. Takoj nato je našel še dru-

Januš Golec:

Ponarejevalci

Po pripovedovanju strica z Dravskega polja iz preteklih in sedanjih dob

Tako nekako so se glasile poslovilne ter samozvestne besede velikega mojstra. Komaj je odcepel po stopnicah, ga je že čakal v veži tiskarne tajni policist in ga je pozval v imenu zakona na policijski komisariat.

Mariborska policija je predala proti Rupniku preveč kar najbolj obtežilnega gradiva in ga je enostavno zaprla kljub dejstvu, da je že bil od porote mu prisojeno kazen prestal v preiskavi.

Policija je zgrabila glavnega krivca Rupnika z novimi dokazi krivde, katera nikakor ni bila manjša nego Potočnikova.

Mojster se še ni bil prav nasrkal svežega zraka v ljubi svobodi, že je moral za zamreženo okno policijskih zaporov v tako zvanem hotelu »Graf«.

Zasliševali so ga v presledkih zelo dolgo na policijskem komisariatu. Natipkali so pole novih zapisnikov ter izpovedi prič.

31

Od »Grafa« je romal Rupnik z na novo podprtimi obdolžitvami v jetnišnico mariborskega okrožnega sodišča, kjer je pričelo izpraševanje vesti o starih ter znanih in na novo odkritih ponarejevalskih grehih.

Skoraj leto dni je trajala preiskava, ki je bila zaključena s ponovno obtožnico za poroto. Porotniki so se zbrali radi osvežene Rupnikove krivde 12. marca 1927, na dan, ko je dospelo iz kaznilnice v sodno dvorano sporočilo, da je ravno to jutro umrl obtožencev sodrug ter somojster — Jurij Potočnik.

Porota pravkar beleženega dne je prisodila Francu Rupniku devet let ječe.

Stol sedmorice v Zagrebu mu je znižal kazen na pet let. Od prve velike kazni je prestal mojster v mariborski kaznilnici štiri petine, eno petino mu je zbrisala amnestija ali pomiloščenje.

Po malodane petih letih se je vrnil iz ječe čil po duhu ter zdrav na telesu. Naselil se je v Mariboru v svojem starem bivališču ob Dravi.

Druga huda kazen

V Mariboru obstoja in deluje društvo za odpustene kaznjence. Namen organizacije je: oskrbeti iz

zgorela viničarija. Okolica je mnenja, da je zanetil ogenj kak popotnik, ki je prenočeval na slami in je iz neprevidnosti odvrigel cigaretni ogorek.

Gostilničarja pogorelo gospodarsko poslopje. Dne 24. avgusta zvečer se je pojavil rdeči petelin v gospodarskem poslopiju gostilničarja Henrika Rogana v Gornjem Cmureku. Ker je bilo v poslopiju spravljene precej sene in slame, se je požar bliskovito razširil in so le težko na kraj nesreče prihiteli gasilci iz Murecka ter Žepovcev in pač omejili požar, da se ni razširil še na stanovanjsko poslopje. Hlapec, ki je spal v gospodarskem poslopiju, je dobil hude opekline ter je bil prepeljan v bolnišnico. Domnevajo, da je bil požar podtaknjen, kakor doslej že dvakrat, vendar pa je bil obakrat pravočasno udušen.

Sedemletni fantek utonil v cisterni. Dne 25. avgusta popoldne je šel nabirat gobe sedemletni Franček Meško iz Preclava pri Št. Lenartu pri Veliki Nedelji in še neki drugi dečko. Graška hranilnica ima na tamkajšnjem hribu cisterno za nabiranje vode, katero rabi za vinograde. V tako cisterno je padel Meškov otrok in ko je poklical njegov tovariš ljudi, pridnemu fantku ni bilo več pomoči, ker se je bil že utopil.

Železniška nesreča na prelazu. 24. avgusta zjutraj je zajel vlak pri Križevcih pri Ljutomeru na prelazu voz v trenutku, ko je vozil vlak v postajo. Vlak je pograbil konja in voz in je vse razbil ter raznesel. Voznika je pognal sunek z voza in se je samo pobil. Lastnik konja dirkača trpi občutno škodo, ker je hotel s konjem nastopiti na konjskih dirkah na Cvenu dne 4. septembra. Nerazumljivo je da voznik vlaka ni videl in ne slišal, da si je izpeljana cesta preko proge povsem na odprtem.

Nesreča z motornim kolesom. Na cesti med Dobrovnikom in Dolno Lendavo se je zaletel posestnik Iv. Gajdek z motornim kolesom v voz. Pri trčenju si je zlomil nogo ter se je poškodoval na obeh rokah. Ponesrečenega so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Avtomobil se dvakrat preobrnil. Pri Sv. Jederti med Slovenjgradcem in Dravogradom se je zgodila 22. avgusta predpoldne v zadnjih štirih letih tretja huda avtomobilska nesreča. Potnik polzelske tovarne tkanin Drago Sirec iz Celja se je peljal v novem avtomobilu proti Dravogradu. Na nevarnem ovinku pri Vrhnjakovem mostu je začel voz polzeti in ga je vrglo tri metre pod cesto na ledino, kjer se je dvakrat preobrnil. Sreča v nesreči je bila, da je obstal precej poškodovani avto tik ob bregu Mislinje. Še par korakov in avtomobil bi bil štrbunknil v vodo. Trgovski potnik Sirec je dobil hude poškodbe na glavi in si je zlomil ključnico. Koj po nesreči so ga prepeljali v slovenjgraško bolnišnico. Šofer je le manj poškodovan. Škoda na avtomobilu znaša 20.000 din, zavarovalnina pa 42.000 din.

Sedem ljudi pri avtomobilski nesreči ranjenih. Iz Hrastnika je peljal 25. avgusta Stanko Primožič z avtomobilom Franja Jakoveca iz Jastrebarskega sedem ljudi. Na ovinku pri Prapretnem pri Radečah je privozil nasproti v avtomobilu g. Ahmed Jakovič, ravnatelj tekstilne tovarne Mautner v Zagrebu. Na ovinku srečanja je cesta zelo ozka in površje še porasla z živo gabrovo mejo, katere letos niso postrigli. Vozača nista videla drug drugega in zaradi tega je prišlo do hudega trčenja. Na avtomobilu iz Hrastnika so se zdrobile vse šipe in ves sprednji del avtomobila je zbit. Tudi zagrebški avto je hudo trpel, le ravnatelj Jakovič je ostal nepoškodovan in je po nesreči ter zaslišanju šel sam v Radeče. Več ali manj poškodovanih je bilo sedem ljudi, katere je gasilski reševalni avto odpeljal deloma na dom, deloma v trboveljsko bolnišnico. Nesreča se je zgodila zaradi ovinka, žive meje in kupa gramoza ob cesti.

Jamski voziček hudo poškodoval rudniškega paznika. V stari jami v rudniku v Libojah pri Celju je zadela huda nesreča rudniškega paznika Franca Podlesnika iz Liboj. Ko je šel po rovu, so se odprla nad njim zavarovalna vrata hočnika. V tem trenutku je pripeljal jamski voziček, ki je

padel skozi vrata in je priletel 10 metrov globoko na hodnik, kjer je prebil lobanjo Podlesniku. Hudo poškodovanega so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Vlak smrtno povozil ženo progovnega delavca. Stroj vlaka je zadela v Trbovljah v glavo Kešetovo, ženo progovnega delavca, ko je nesla kosilo svojemu možu. Vlak je privozil za žensko, ki se pa ni prav ognila in je prišlo do smrtne nesreče. Kešetovo so prepeljali v trboveljsko bolnišnico s počeno lobanjo in je kmalu po prepeljavi umrla.

Žrtev igranja z revolverjem. 16 letni Jakec Božič in 14 letni dijak Radoša Paš sta v Trbovljah ogledovala revolver, o katerem nista vedela, da je nabasan. Orožje se je nenadoma sprožilo in krogla je zadela Paša v trebuh. Žrtev neprevidnosti so koj spravili v trboveljsko bolnišnico, kjer so z operacijo odstranili kroglo.

500 kg težka skala se zvalila na otroka. V Novi gori pri Krškem se je zgodila smrtna nesreča, koje žrtev je postal desetletni sin posestnika Kerina. Fant in oče sta nabirala v domačem gozdu srabot. Sinko je stopil med grmovjem na kakih 500 kg težko skalo. Ogromni kamen se je naenkrat premaknil, dečko je padel v znak, skala pa nanj tako, da mu je zdrobila prsni koš in je bil pri priči mrtev.

Dveletni sinček utonil v mlaki. Pri Srševnovih v Novi gori pri Krškem se je oddaljil dveletni Edvarček od hiše in je padel v bližnjo mlako, iz katere so ga potegnili utopljenega. Mati je pripravljala obed, fantek se je neopaženo zgubil za kratek čas in že se je zgodila smrtna nesreča.

Nesreča tesarja. Josip Lunčič, tesar iz Morave pri Kočevju, je uslužben pri zagrebški tvrdki »Iver«, ki ima svoj les tudi po kočevskih gozdovih. Pri spuščanju smrekovih debel po drči je priletel hlood Lunčiču v levo nogo in mu jo je zlomil. Ponesrečenega so poslali v ljubljansko bolnišnico.

Božjastnik se hudo poškodoval pri padcu s kozolca. Vincenc Turnšek, 46 letni božjastni čmarnar iz Podloga pri Št. Juriju

kaznilnice odpuščenim po prestani kazni kako službo. Društvo ima zelo težavno nalogo, ker se kaznjence vsak nekako boji, kaj šele, da bi razbojnika, sleparja ali tata zaposlil pri sebi.

Zgledi namreč učijo, da je le neznamenit odstotek onih, kateri bi se bili v ječi poboljšali ter krenili po prestani kazni na pravo pot. Prav nasprotno je resnica! Kaznjenec se v slabi družbi v kaznilnici še bolj pokvari. Komaj je na svobodi, že zapade starim zločinskim grehom in roma nazaj za zapahe zaporne celice.

Res je tudi, da ne dobi pretežni del večjih hudo delcev po izpustitvi primerne službe in je večkrat naravnost prisiljen, da se oskrbi nasilnim potom ali s krajo s tem, kar rabi za življenje.

Z našim starim znancem ter mojstrom Rupnikom je bilo v tem oziru čisto drugače. Bil je dober fotograf. Dalje je bila njegova ponarejevalska spretnost znana po vsem Mariboru in okolici.

Ljudje z Dravskega polja so že kar prežali, kdaj bo največji umetnik in ljudski dobrotnik zopet na svobodi, da ga zgrabijo pod svojo streho in ga poprosijo, da jih osreči z vladarjem sveta — denarjem.

Rupnik je prebil prisojenih mu pet let v mariborski kaznilnici.

Po izpustitvi se sigurno ni obrnil na zgoraj omenjeno dobrodelno društvo, ampak se je koj naselil kot fotograf v svoje tolikanj priljubljeno stanovanje ob Dravi.

Mojstrove izredne zmožnosti so vzbujale skozi leta zanimanje zanj ne le pri bolj lahkovernemu kmečkemu narodu, celo pri mestnih izobražencih.

Po prestani prvi večji kazni izsledimo ponarejevalca v Melju v Mariboru pri družini, katera mu je hotela dobro in ga obdržati z zaslužkom za opravljeno delo na potu poštenosti.

Kot ponarejevalec je razumel Rupnik izdelovanje klišejev (v kovinaste plošče s pomočjo kislin vdelani fotografski posnetki), kateri se uporabljajo za tisk slik.

Klišarne še danes nimamo v Mariboru in smo navezani na tozadevne precej drage izdelke, da jih naročamo iz Ljubljane ter Zagreba.

Zakonca v Melju sta povabila mojstra k sebi ter sta mu opremila delavnico, v kateri bi naj izdeloval klišeje in bi vsi trije lahko dobro zaslužili.

(Dalje prihodnjik)

ge sledove vroma in nazadnje se je izkazalo, da je šlo vlomilcem v prvi vrsti za dragocene predmete, ki jih je bila lady Wernherjeva, ena izmed hčera bivšega ruskega velikega kneza Mihaila, podedovala po svoji materi. Osebe je takoj pozvalo policijo, ki pa do slej vlomilcev ni mogla izslediti.

Ženske niso iznajdljive

Angleški znanstveni urad, ki podeljuje osebne pravice za razne iznajdbe, je samo lani izdal 35.867 takih pravic (patentov); med vsemi temi tisoči iznajditelji je bilo samo 374 žensk. Iznajdbe so skoraj z vseh mogočih polj. Največ je takih, ki se nanašajo na orožje in številne druge pripomočke.